

ויצא יצחק לשוב בשדה "לשוב לשוב תפלה"

חיי שרה כד, סג. רש"י.

התפלה היא חוט השדרה של קיום המצוות

בריש הלכות תפלה כותב הרמב"ם: "מצות עשה להתפלל בכל יום, שנאמר^[1] ועבדתם את ה' אלקיכם, מפי השמועה למדו שעבודה זו היא תפלה, שנאמר^[2] ולעבדו בכל לבבכם, אמרו חכמים^[3] אי זו היא עבודה שבלב זו תפלה".

...והנה, בספר המצוות בהתחלת שרש מצות התפלה, איתא: "יש מחלוקת בין הפוסקים אם הוא מצוות עשה מדאורייתא או מדרבנן. . . רוב מוני המצוות. . . העלו, דהתפלה בכל יום ונוסח התפלה הוא מצוה מדרבנן, אך מדאורייתא הוא המצוה שיתפלל האדם ויבקש בעת מן העתים אשר יצטרך לדבר מן הדברים כו".

ולכאורה דרוש ביאור: תורת החסידות [מדגישה מאוד את] כללות הענין דעבודת התפלה... נעדר שעבודת התפלה מוסיפה עילוי בלימוד התורה וכו' וכו'.

ועל פי זה: היתכן שב"שרש מצות התפלה" מדגיש אדמו"ר הצמח צדק את דעת הפוסקים שסבירא לן שהתפלה בכל יום אינה אלא מדרבנן, ולא הביא אפילו את לשון הרמב"ם ש"מצות עשה להתפלל בכל יום" – זוהי ההקדמה לכל אריכות הביאור ד"שרש מצות התפלה" המשתרעת על יותר מארבעים פרקים ? !

יתירה מזו: ידוע מה שכתב¹⁴ אדמו"ר הזקן להרב הצדיק ר' אלכסנדר משקלאוו אודות גודל ההכרח והנחיצות דעבודת התפלה, וכותב שם: "וגם האומרים תפלה מדרבנן לא ראו מאורות מימיהם!" ואם כן, היתכן שנכדו וממלא מקומו של אדמו"ר הזקן – אדמו"ר הצמח צדק – מייסד את ביאורו ב"שרש מצות התפלה" על הדעות שהתפלה בכל יום אינה אלא מדרבנן ? !

וקושיא זו מתחזקת עוד יותר – על פי הסיפור הידוע¹⁵ שרבינו הזקן ראה את כתביו של הצמח צדק בענין "שרש מצות התפלה" ... ורבינו הזקן הפליא ושיבחה כתבים אלו ! אמנם אין לדעת אם כל "שרש מצות התפלה" היה למראה עיני רבינו הזקן, אבל התחלתו – בודאי היתה למראה עיניו !

והביאור בזה: מבואר בלקוטי תורה¹⁶ בביאור הענין שמצות התפלה היא מדרבנן ואינה ממנין המצוות – שהיא בדוגמת "חוט השדרה" הנמשך בתוך החוליות, ואף על פי כן אינו במנין האיברים, להיותו המעמיד ומקיים את כל האיברים. וכן הוא במצוות התפלה – "שהיא בחינת כוונה ופנימית להמצוות, והיא עיקר המעמיד ומקיים את הרמ"ח מצוות עשה", ולכן אינה נמנית עמהם.

ונמצא, שבכתבו שמצות התפלה היא מדרבנן מדגיש אדמו"ר הצמח צדק את גודל מעלת מצות התפלה – שאינה נמנית במנין המצוות (לא מפני שאינה חשובה כמותם, אלא אדרבה) להיותה הדבר המעמיד ומקיים את כל המצוות, בדוגמת חוט השדרה המעמיד את כל האיברים.

ועל פי זה יובן גם פתגם אדמו"ר הזקן ש"האומרים תפלה מדרבנן לא ראו מאורות מימיהם", דלכאורה תמוה: כיצד אפשר להתבטא כן, הרי זוהי דעתם של כמה גדולי ישראל?!

והביאור בזה – על פי דיוק הלשון "לא ראו מאורות מימיהם": עֲנֵינוּ של ה"מאור" הוא - שעל ידו רואים את הדבר הנמצא מקודם לכן, ולג' ה"מאור" – הרי אף שהדבר קיים לא רואים אותו ולא יודעים אודות קיומו.

ובענינו: תורת החסידות גילתה את מעלתה הפנימית של התפלה – שהיא הדבר המעמיד ומקיים את כל רמ"ח מצוות עשה, בדוגמת חוט השדרה כו'. וגילוי זה נפעל על ידי ה"מאורות" דתורת החסידות.

וזהו הביאור בדברי אדמו"ר הזקן ש"האומרים תפלה מדרבנן לא ראו מאורות מימיהם": כוונת אדמו"ר הזקן במה שכתב "האומרים תפלה מדרבנן" – אינה לפוסקים הסוברים כן, כי אם לאלו הנמצאים בדורו שרוצים להסתמך על דברי פוסקים אלו כדי להפחית את מעלתה של התפלה.

ועל זה אומר – "לא ראו מאורות מימיהם": המציאות היא שרוב מוני המצוות סבירא לן שהתפלה בכל יום היא מדרבנן, אבל סיבת הדבר – אינה מפני העדר חשיבותה, אלא אדרבה, מפני היותה למעלה מכל המצוות, דבר המעמיד כו', ואם כן, אלו שרוצים להוכיח מדברי הפוסקים שהתפלה אינה חשובה כל כך – "לא ראו מאורות מימיהם" שיאירו להם את הטעם הפנימי שבדבר, גודל מעלתה של התפלה, מעלה שנתגלתה על ידי ה"מאורות" דתורת החסידות.

קטע משיחת ש"פ בחוקותי, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשד"מ ח"ג ע' 1754

[\[1\]](#) שמות כג, כה.

[\[2\]](#) דברים יא, יג.

[\[3\]](#) תענית ב, א.

[\[4\]](#) אגה"ק כ"ק אדה"ז סט"ו.

[\[5\]](#) ספר התולדות אדמו"ר מהר"ש ע' 9 ואילך.

[\[6\]](#) בלק ע. סע"ג ואילך.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה